

United Technologies

A munkavállalók globális trösztellenes útmutatója

A United Technologies Corporationnek (UTC) és annak leány- és társvállalatainak irányelve, hogy betartják minden olyan joghatóság jogszabályait, ahol üzleti tevékenységet folytatunk. Ebbe beletartozik az összes alkalmazandó trösztellenes jogszabály szigorú betartása is. Minden munkavállaló felelős annak ellenőrzéséért, hogy az üzletmenetre ezeknek a jogszabályoknak és a UTC *etikai kódexének* a betartásával kerül sor.

Ennek az útmutatónak az a feladata, hogy segítsen felismerni azokat az üzleti helyzeteket, amelyek trösztellenes problémákat vetnek fel, annak érdekében, hogy Ön megkaphassa a szükséges tanácsadást. Ez az útmutató nem összegzése az alkalmazandó trösztellenes jogszabályoknak, amelyek bonyolultak és szövevényesek lehetnek, ha konkrét körülmények között alkalmazzák őket. Hasonlóképpen, nem foglalkozik az egyes olyan joghatóságok meghatározott trösztellenes jogszabályaival sem, ahol a UTC üzleti tevékenységet folytat. Helyette inkább az általános trösztellenes alapelveket tekinti át, valamint eltántorít az olyan magatartástól, amely akár valamilyen trösztellenes aggálynak a felmerülését idézheti elő. Minden olyan magatartást, amely trösztellenes kérdéseket vethet fel, előre ellenőriztetni kell a jogi osztállyal.

Ez az útmutató nem foglalkozik a trösztellenes jogszabályokkal, mivel azok a felvásárlásokra, üzletrész-értékesítésekre, fúziókra és vegyes vállalatokra vonatkoznak. Ha Ön éppen olyan ügyletet fontolgat, amely során a UTC egy vállalat vagy annak eszközei feletti ellenőrzését szerzi meg, illetve adja fel, vagy vegyes vállalatot hoz létre, illetve ilyenhez csatlakozik, vagy kisebbségi érdekeltséget szerez meg, illetve értékesít egy jogi személy vonatkozásában, Önnek konzultálnia kell a jogi osztályával.

I. Miért érdemelnek figyelmet a trösztellenes jogszabályok

A trösztellenes jogszabályok be nem tartása a vállalat, alkalmazottjai és részvényesei számára egyaránt komoly kockázatot jelent. A jogsértésekért járó büntetések súlyosak, beleértve magánszemélyek esetében a börtönbüntetést, magánszemélyek és a vállalat esetében a komoly pénzbüntetéseket, nem beszélve a UTC jó hírét mélyen és hosszú ideig érő kárról. A lehetséges veszélyek közé tartoznak:

1. Azok ellen a munkavállalók ellen, akik nem tartják be a trösztellenes jogszabályokat, fegyelmi intézkedés indul – a jogsértés súlyosságától függően, az említett intézkedés akár a munkaviszony megszüntetésére is kiterjedhet.
2. Börtönbüntetés – bizonyos országokban a jogszabályok büntetőjogi szankciókat írnak elő a trösztellenes jogszabályok megsértése esetén. A Sherman-törvény megsértése például, amely az Egyesült Államok szövetségi alapelvi trösztellenes törvénye, sok esetben bűncselekménynek minősül. Magánszemélyek minden egyes bűncselekmény esetén akár tíz év börtönbüntetésre ítéltethők, és akár 1 millió dolláros pénzbüntetésre kötelezhetők. Az Egyesült Államok kormánya határozottan szorgalmazza a bűncselekmények üldözését,

- továbbá ragaszkodik a komolyabb időtartamú börtönbüntetésekhöz az olyan súlyos trösztellenes jogsértések esetében, mint az árrögzítés, az árajánlatok manipulálása és a vevő vagy a piac kijelölése, felosztása. Miközben más országokban, beleértve az Európai Uniót és Kínát, a jogszabályok esetleg nem írnak elő büntetőjogi szankciókat, ezeknek a jogszabályoknak a megsértése továbbra is súlyos következményekkel járhat mind a vállalat, mind személy szerint az Ön esetében.
3. Komoly pénzbüntetések – amelyek attól a joghatóságtól függően változnak, amely a jogsértést felfedezi. Az Egyesült Államokban egy vállalat 100 millió dollár vagy egy olyan összeg közül a nagyobbra is megbüntethető, amely a bűncselekményből származó pénzbeni nyereség vagy veszteség kétszeresével egyenlő. Az Európai Unióban a pénzbüntetések a UTC az egész világon jelentkező bevételének akár a 10%-át is kitehetik. Több joghatóság esetében (beleértve az Egyesült Államokat, az Európai Uniót, Mexikót, Braziliát, Indiát és Oroszországot) az elmúlt időkből a pénzbüntetések tíz milliótól több százmillió dollárig terjedtek.
  4. Komoly kártérítések megítélése – a polgárjogi trösztellenes esetekben tapasztalható kárösszegek megítélése összességében százmillió dollár vagy annál több is lehet. Az Egyesült Államokban a sikeresen perelő felperes igénylők automatikusan háromszorosát kapják a ténylegesen megállapított kártérítésnek. Miután vonzó számukra a háromszoros kártérítés, a forgalmazók, vevők és még a beszállítók is gyakran próbálkoznak azzal, hogy a mindennapos kereskedelmi vitákat az Egyesült Államokban trösztellenes jogsértésekkel alakítsák át. Az Egyesült Államokon kívül eső joghatóságok egyre nagyobb számban kezdik elismerni a kereseti jogot azon, magánszemélyként fellépő pereskedő felek részéről, akiknek állítólag kárt okoztak a versenyellenes tevékenységekkel.
  5. Egyetemleges anyagi felelősség – minden magánszemély és vállalat, aki, illetve amely a trösztellenes jogszabályok megsértésében részt vesz, az ebből eredő károk vagy felárak 100%-áért felelős, még akkor is, ha a vállalatnak csak rendkívül kis részeseiséé van az érintett piacon történő értékesítésből. Mi több, a vállalat és annak biztosítója az egyéneket az említett anyagi felelősséggel szemben nem kártalaníthatja.
  6. Végzések/jóváhagyólagos megállapodások – a végzések, „megszüntetésre és elállásra vonatkozó végzések”, egyéb bírósági ítéletek és a beleegyezésen vagy rendezésen alapuló megállapodások olyan tiltásokat tartalmazhatnak, amelyek túlmutatnak az eredeti jogsértés hatókörén. Az említett tiltások, amelyek évtizedekre is szólhatnak, illetve rendszeres és erőszakos felügyeletet írhatnak elő az állam részéről, komoly mértékben akadályozhatják a jövőbeni üzleti tevékenységet és lehetőségeket.
  7. Az egész világot érintő trösztellenes jogszabályok – sok amerikai államnak, az Európai Uniónak és a legtöbb országnak szerte a világon – beleértve az Európai Unió tagállamait, Braziliát, Kanadát, Kínát, Indiát, Japánt, Koreát, Mexikót, Oroszországot, Dél-Afrikát,

- az Egyesült Királyságot és mintegy 100 egyéb országot – olyan trösztellenes jogszabályai vannak, amelyek hasonlóak ugyan, viszont különbözőek a jogérvényesítő mechanizmusaik. A jogszabályoknak valamely joghatóság keretein belül történő megsértése egyrészt vizsgálatot eredményezhetne több szabályozó hatóság részéről is, illetve ugyanazon ügy perre vitelét eredményezhetné egyszerre két vagy több bíróságon, ami viszont megsokszorozza a védelemhez társuló költségeket, a kiesett időt és a jó hírnevet érő kárt.
8. Állami beszállító eltöltése – a trösztellenes jogszabályok büntetőjogi vagy polgári megsértése következtében a UTC eltiltható az amerikai kormánnyal (amely az egész világon a legnagyobb ügyfelünk), valamint az egyéb szövetségi, állami szintű kormányzatokkal, illetve helyi önkormányzatokkal, valamint külföldi kormányzatokkal történő szerződés kötéstől.
  9. Bizalmas adatok nyilvánosságra hozatala, kellemetlenség az üzletmenetben, szégyen – a vállalati személyzet elmozdítása és a vállalati dokumentumok bemutatása, beleértve a tárgyalást megelőző feltárás során átadott elektronikus postát és a személyes naplót, amelyek a bíróságon, a bizonyos egyéb nyilvános fórumokon vagy a sajtón keresztül nyilvánosságra hozhatók. Az említett nyilvánosságra hozatal árthat a jó hírünknek még akkor is, ha a kérdéses magatartás jogszerű.
  10. Kiesett idő – a kártérítések megítélésén és a költségeken túl a trösztellenes vonatkozású pereskedés komoly mértékben igénybe veszi a vállalati alkalmazottak és vezetők idejét és energiáját, akiknek az ügygel kapcsolatban alkalmazott védelem során segítséget kell nyújtaniuk. A tipikus tevékenységek körébe tartozik a rengeteg vállalati dokumentum és elektronikus adatállomány kikeresése, ellenőrzése és bemutatása, a felkészülés a tanúskodásra, a hosszadalmas, írásban történő kihallgatások során feltett kérdések megválaszolása, a szemben álló fél ügyvédjei által kieszközölt tanúvallomások megtételének az eltérése, valamint a tárgyalás során történő tanúskodás.
  11. A jogi védelem nagy költségei – a trösztellenes vonatkozású pereskedés során történő védekezés, valamint az állami vizsgálódások költségesek, ami speciális, a trösztellenes témával foglalkozó tanácsadót és szakértői trösztellenes közgazdászokat, könyvelőket és egyéb tanúkat igényel. Ezenkívül a pernyertes igényjogosultaknak ügyvédi tiszteletdíjakat ítélnek meg, még akkor is, ha a megítélt tényleges kártérítés összege alacsony. Lehet, hogy biztosítási fedezet nem létezik, nem elegendő vagy nem is alkalmazható az említett jogi védelem költségeinek a kifizetésére. Következésképpen pedig az lehet, hogy komoly költségek hárulnak a UTC fenntartási költségvetésére, még akkor is, ha a vállalat bármely törvénysértésben ártatlan.

II. Kormányzati vizsgálatok, házkutatások és lefoglalások

Az állami hatóságok széles körű joggal rendelkeznek a vizsgálatok terén. Az állami szabályozó hatóságok figyelmeztetés nélkül felkereshetik a vállalatokat, amit „hajnali rajtaütésnek” szoktak nevezni, vállalati helyiségekben (bizonyos körülmények között pedig lakásokban) végezhetnek házkutatást és másolatot készíthetnek minden olyan anyagról, amely bizonyítékként szolgálhat. Szóbeli nyilatkozatokat kérhetnek, a feltett kérdések írásban történő megválaszolására kötelezhetnek, és meghallgatásokat tarthatnak, amely az érintett vállalatokra, a konkurenciára és további harmadik felekre is kiterjedhet, hogy tisztázzák az esettel kapcsolatos tényeket.

A helyszíni ellenőrzés természetesen komoly dolog, de még nem kell, hogy szükségtelen riadalmat keltsen. Ez még nem jelenti ugyanis, hogy a vállalat bármilyen jogszabályt megsértett volna. Ha a megfelelő irányelveket betartják, az ellenőrzés csak minimális fennakadást okozhat. Mindazonáltal kötelező az állami hatóság által a helyszínen végzett ellenőrzést körültekintően és megfelelően kezelni.

Önök azonnal tájékoztatnia kell a jogi osztályt, ha valamely állami hatóság részéről a dokumentumokkal kapcsolatos informálódásra vagy nyomozásra vonatkozó kéréssel szembesül. Minden Öntől telhetőt meg kell tennie annak biztosítására, hogy jelen legyen egy ügyvéd is, mielőtt bármit megvitatna az ellenőrzést végző személyekkel vagy a nyomozókkal, de ne akadályozza a vizsgálatot. Ugyanakkor körültekintően nyomon kell követnie, hogy mely dokumentumokat ellenőrzik az ellenőrzést végző személyek és/vagy melyekről készítenek másolatot.

III. A szigorú ellenőrzésnek alávetett üzleti gyakorlatok: közös és egyoldalú fellépés

A trösztellenes jogszabályok azon a feltételezésen alapulnak, hogy élénk verseny eredményezi a gazdasági erőforrások legjobb felosztását, ami viszont a termékeknek és szolgáltatásoknak a legalacsonyabb áron és a legjobb minőség mellett biztosított elérhetőségét eredményezi. E cél elérésének a támogatása érdekében a trösztellenes jogszabályok általában kétféle magatartást tiltanak: (1) az olyan közös intézkedést, amely ésszerűtlenül korlátozza a versenyt és (2) a nem megfelelő egyoldalú intézkedést, amely vagy fenntartja egy vállalatnak, mint monopóliumnak a hatalmát, vagy egy vállalatot monopolhelyzetbe kormányoz, illetve komoly mértékben ezzel fenyeget (szokták a „dominanciával való visszaélésnek” is nevezni). A trösztellenes jogszabályok egyéb vonatkozásai tiltják egyrészt a diszkrimináció bizonyos típusait az árképzés során, másrészt az egyéb méltánytalan kereskedelmi gyakorlatokat.

Az alábbi fejtegetésben a leggyakoribb trösztellenes problémákkal kapcsolatos útmutatást összegezzük és részletezzük, amely problémák a versenytársakkal, vevőkkel és beszállítókkal kialakított üzleti kapcsolatok során jelentkezhetnek:

A. Üzleti kapcsolat a versenytársakkal

A versenytársakkal kialakított kapcsolatok és megállapodások vetik fel a legjelentősebb problémákat a trösztellenes jogszabályok értelmében, ezért ezek váltják ki a legszigorúbb vizsgálatot is az állami szabályozó hatóságok és a magánszemélyként fellépő felperesek részéről. A UTC irányelve az, hogy független döntéseket hozzon azzal kapcsolatban, hogy milyen termékeket és szolgáltatásokat kínáljanak, hol és hogyan kínálják azokat és mennyit kell a felsoroltakért felszámítaniuk. Soha ne vonjon be versenytársat az azzal kapcsolatos döntések meghozatalába, hogy mikor és hogyan kell a vevőknek termékeket vagy szolgáltatásokat felajánlani, kivéve, ha ezt a jogi osztály előbb engedélyezte.

Versenytárs bármely rivális, amely a vállalatunkkal szemben megrendelés elnyerését igyekszik elérni. Vállalatunk cégekkel folytat üzleti tevékenységet, amelyek lehetnek vevők, beszállítók vagy partnerek bizonyos vonatkozásban, de lehetnek versenytársak is, más vonatkozásban. Ha bármilyen kérdése van az ilyen helyzetekben a versenytársakkal kialakított üzleti kapcsolatok tekintetében, a vállalati irányelvek alkalmazásával kapcsolatban, haladéktalanul forduljon a jogi osztályhoz.

A trösztellenes jogszabályok általában tiltják a versenytársak közötti olyan megállapodásokat, amelyek a versenyt korlátozzák. A „megállapodások” fogalma széles körben értelmezhető, ezért a munkavállalók legyenek nagyon körültekintőek a versenytársakkal kialakított minden kapcsolat során. Tartsa magát távol egy egyébként érvényes jogszerű szándéktól; nem szabad semmilyen tekintetben megállapodnia (vagy megállapodás elérésével próbálkoznia) egy versenytárs bármely képviselőjével az árak, árképzési irányelvek, engedmények, kedvezmények vagy egyéb értékesítési feltételek vonatkozásában. Hasonló tiltások érvényesek a versenytársakkal történő olyan megállapodásokra (vagy a megállapodások elérésére irányuló próbálkozásokra), amelyek célja a termelés limitálása, a vevők, piacok vagy földrajzi területek egymás közötti felosztása, bármely vevő vagy beszállító bojkottálása, illetve a technológiai fejlesztések eltitkolása.

Annak érdekében, hogy az összejátszásnak még a látszatát is el lehessen kerülni, azoknak a munkavállalóknak, akik valamelyik versenytárról jöttek át a UTC-hez, nem szabad a versenytársak szempontjából érzékeny információkat vagy a korábbi munkáltatók vonatkozásában védett információikat megvitatniuk, egymással megosztaniuk, illetve felhasználniuk. Ebbe beletartoznak az ajánlattétellel kapcsolatos információk, az ügyfelisták, az árképzési vagy pénzügyi adatok, a műszaki leírások, minták, illetve a stratégiai vagy üzleti tervek. Ha Önnek bármilyen kérdése van azzal kapcsolatban, hogy vajon az egy korábbi munkaadótól származó információkat a versenytársak szempontjából érzékenynek vagy védettnek kellene-e tekinteni, az információk felhasználása vagy megosztása előtt konzultáljon a jogi osztállyal.

Mi minősül megállapodásnak? Megállapodás a biztosítékok arra vonatkozó kicserélése, hogy a megállapodást aláíró felek egy meghatározott módon járnak el, illetve nem járnak el. A „megállapodás” fogalma a trösztellenes

jogszabály keretein belül széles körben értelmezhető, túlmegy csupán a versenytársak között a céllal létrejött kifejezett vagy írásos megállapodáson, hogy például emeljék vagy stabilizálják az árakat. Egy felperes igénylő a versenytársak között létrejött „megállapodást” a kifejezett vagy írásos megállapodásra vonatkozó bármely bizonyíték híján is bizonyíthatja. Az esküdszék ehelyett inkább az összes tényből és körülményből következtethet megállapodásra vagy „egyezségre”. Bizonyos bíróságok és esküdszékek még akkor is megállapodást állapíthatnak meg, ha a résztvevők nem kommunikáltak közvetlenül egymással az állítólagos megállapodás célját vagy részleteit illetően, vagy azokkal az eszközökkel kapcsolatban, amelyek segítségével mindezt kiviteleznék. Az esküdszékek megállapodásra következtethetnek önmagában a magatartásból vagy a piaci eseményekből is, például egy áremelésből, amely feltételezhetően valamely versenytárral történt kapcsolatfelvétel eredménye volt.

Ennek megfelelően, a munkavállalóknak kerülniük kell minden olyan helyzetet, amelyből mások arra következtethetnének, hogy a versenytársak körében megállapodásra került sor. A legbiztonságosabb megoldás visszautasítani a részvételt a versenytársat is érintő bármely találkozón vagy kommunikációban, kivéve, ha könnyen bebizonyítható, hogy az érvényes, jogszerű célokat szolgál. Munkavállaló soha ne vitasson meg versenytárral az árakkal, a javasolt árajánlatokkal, a konkrét ügyfelekkel vagy területekkel kapcsolatos információkat, továbbá az árképzéssel, költségekkel, árresekkel, illetve az árak vagy szolgáltatások marketingjével kapcsolatos semmilyen információt. Ha bármely versenytárs az említett kérdések bármelyikének a megvitatásába kezd, Ön azonnal utasítsa vissza a részvételt, észrevehetően távozzon a megbeszélésről, vagy egyéb módon vessen véget a beszélgetésnek, majd azonnal értesítse a jogi osztályt. Az említett irányelvek alóli kivételeket, például a vállalatok közötti jogszerű szállítási ügyleteket vagy a közös vállalkozásokat előre engedélyeztetni kell a jogi osztállyal. Önnek továbbá nem szabad harmadik felet igénybe vennie – ideértve a tanácsadókat és a beszállítókat is – azzal a céllal, hogy valamelyik versenytárral olyan információkat közöljön, amely nem volna helyénvaló, ha mindazt a konkurenciával közvetlenül közölnék.

Mely típusú megállapodások jogszerűtlenek? A bíróságok úgy határoztak, hogy bizonyos típusú megállapodások olyannyira sértik a szabad versenyt, hogy értékelésükhöz nincs szükség semmilyen részletes vizsgálatra. Az ilyen típusú megállapodásokat önmagukban jogellenesnek kezelik, mivel a bíróságok eleve feltételezik, hogy azok hátrányosan befolyásolják a versenyt; ilyenkor annak céljával vagy hatásával nem is foglalkoznak. Még az ilyen megállapodás megkötésére irányuló próbálkozás is jogellenes lehet, egyszerűen ellentmondhat a UTC irányelveknek.

Árrögztetés. Az önmagukban jogellenes megállapodások között a legszembetűnőbbek azok, amelyek az árak rögztítésével kapcsolatosak. Az árrögztítés fogalma széles körben értelmezhető, amelybe együttesen beletartoznak az arra irányuló erőfeszítések, hogy az árajánlatokat meghatározzák, az árakat rögztítsék vagy stabilizálják, az árak kiszámításához valamilyen képletet vagy módszert alakítsanak ki, megállapodjanak a szokványos engedményekről

vagy kedvezményszintekről, hogy ezek segítségével aztán általános hitelfeltételeket vagy garanciákat állapíthassanak meg, illetve, hogy az árváltozások bejelentésének az időzítésével kapcsolatban megállapodhassanak. E magatartás, mint jogszerűtlen árrögzítés miatt büntetőjogi szempontból valószínűleg vádemelés alkalmazható.

Abban a nagymértékben kompetitív környezetben, amelyben a UTC üzleti tevékenységet folytat, a versenyképesség fenntartása érdekében ajánlatos lehet folyamatosan figyelemmel kísérni a versenytársak áraival kapcsolatban nyilvánosan hozzáférhető információkat, valamint reagálni a másoknál alkalmazott árváltozásokra. Semmi sem akadályoz meg bennünket abban, hogy az árképzéssel kapcsolatban meghozhassuk saját független döntéseinket, hogy válaszul a piaci viszonyokra árakat emelhessünk, illetve, hogy az árakat a versenytársak által kínált áraknak való megfelelés érdekében csökkentsük.

Így, ha csak jogszabály egyébként nem tiltja, a munkavállalók a versenytársaknak az árképzéssel vagy költségekkel kapcsolatos információit olyan jogszerű forrásból szerezhetik meg, mint a vevők, a beszállítók és az ágazati kiadványok. A munkavállalóknak mindig egyértelműen dokumentálniuk kell, hogyan szereztek meg egyrészt a versenytársak áraival, költségeivel kapcsolatos információikat, másrészt az egyéb, a versenytársakat érintő érzékeny információkat. A UTC irányelve azonban nem engedélyezi árjegyzékeknek, költségeknek, ajánlatoknak vagy ajánlattételeknek a kicserélését a versenytársakkal. Az említett magatartás összebeszélés látszatát keltheti még akkor is, ha tulajdonképpen semmilyen, az árral kapcsolatos megállapodás nem volt a versenytársak között.

Az ügyfelek vagy területek felosztása. A versenytársak között arra vonatkozóan létrejött megállapodások, hogy bizonyos ügyfelekért vagy területekért nem versengenek, hasonlóképpen már önmagukban jogszerűtlennek tekinthetők. Ezért ne állapodjon meg, illetve ne próbáljon megállapodni a konkurenciával arról, hogy valamely vevőnek vagy vevőosztálynak adjanak el, illetve a nekik történő eladástól tartózkodjanak. Ne állapodjon meg, illetve ne próbáljon megállapodni a konkurenciával arról, hogy bármely földrajzi területen értékesítsenek, illetve az ott történő értékesítéstől tartózkodjanak, vagy hogy egy vevő vállalkozását egymás között felosszák, megosszák, illetve azon osztozkodjanak. Szintén ne vegyen részt olyan folyamatban, amelyből az következethető ki, hogy a vevők felosztásáról megállapodtak. Az értékesítési csatornák vonatkozásában jelentkező kivételeket előre engedélyeztetni kell a jogi osztállyal.

Csoportos bojkottok és a kereskedés kollektív visszautasítása. A versenytársak körében arra irányuló megállapodások, hogy az egy másik versenytársal (vagy vevővel, illetve beszállítóval) történő kereskedést visszautasítják, bizonyos körülmények között önmagukban jogellenesek, különösen ott, ahol az egymással megállapodó versenytársaknak piaci hatalmuk van, vagy abban az esetben, ha a kizárt fél számára megtagadják a hozzáférést bizonyos lehetőséghez, beszállításhoz vagy piachoz, amelyre azért van szüksége, hogy hatékonyan versenyezhesen. Annak érdekében, hogy a szabálytalanságnak még a látszatát is elkerülje, ne vitasson meg

harmadik felet érintő jogvitákat vagy panaszokat a konkurenciával, illetve ne javasoljon együttműködést valamely beszállító, vevő vagy versenytárs megbüntetésére, károsítására vagy bojkottálására anélkül, hogy előbb konzultálna a jogi osztállyal.

Ipartestületi tevékenységek. Bizonyos alkalmazottak időről időre részt vesznek különböző ipartestületi és szakmai szervezeti munkákban. Az ipartestületek törvényes feladatokat látnak el, ilyen például az állami szabályozás figyelemmel kísérése, az ágazatot érintő jogszabályok vagy munkavédelmi kódexek vonatkozásában tett javaslatok, illetve a termékbiztonság javítása. Ezek a szervezetek azonban, ha nem a megfelelő módon veszik igénybe őket, lehetőséget kínálhatnak a versenytársaknak olyan kérdések megvitatására, amelyeket a versenytársak szempontjából érzékenynek lehetne tekinteni. Ezért fontos, hogy az ipartestületi találkozókön vagy az egyéb közös ágazati tevékenységek során megvalósuló minden kommunikáció csak a csoport jogszerű működéséhez szükséges információkra terjedjen ki. Kerülje az olyan beszélgetéseket, amelyek – visszatekintve – olyan feltételezéseket eredményezhetnének, illetve olyan következtetéseket támaszthatnának alá, hogy jogellenes megállapodás történt. A pusztá jelenlét bármely olyan találkozón, ahol a versenytársak szempontjából érzékeny témák megvitatására kerül sor, bizonyítékként használható fel, hogy Ön és a UTC valamilyen jogellenes megállapodás részesei, ez még akkor is így van, ha Ön nem vett részt az említett megbeszéléseken.

Először is, a UTC-nek az az irányelve, hogy minden olyan ipartestületnek, amelyhez a UTC vagy egy alkalmazott tartozik, jogtanácsosa van, aki a testületnek a trösztellenes jogszabályokkal kapcsolatos kérdések terén tanácsokat adhat. Az ettől az irányelvtől való bármely eltérés a jogi osztály részéről történő engedélyezést igényel.

Másodsorban, a következő eljárások betartására van szükség az ipartestületi tagok körében történt minden olyan találkozó tekintetében, amely a közös ágazati érdeklődésre számot tartó témákkal kapcsolatos:

- Minden egyes találkozó előtt szét kell küldeni a napirendet, és – ha kivitelezhető – azt a jogi osztálynak ellenőriznie kell annak meghatározására, hogy a napirend tartalmaz-e a versenytársak szempontjából érzékeny témákat. Ne vegyen részt a találkozón, ha a napirenden szabálytalan témák szerepelnek. Ha nem kivitelezhető, hogy a napirendet egy találkozó előtt szétküldjék, juttassa el a napirendet a jogi osztálynak a találkozót követően, hogy a jogi osztály nyilvántartásba vehesse a testület tevékenységeit. Az ipartestületnek jegyzőkönyvet is kell vezetnie a találkozóról, a vállalat képviselőjének pedig ezt a jegyzőkönyvet, miután megkapta, továbbítania kell a jogi osztály felé.
- Abban az esetben, ha egy találkozón bármely, a konkurencia szempontjából érzékeny probléma felvetésére kerül sor, a vállalat képviselője azonnal és nyilvánosan saját maga és a vállalat nevében is határolódjon el az említett vitától, kérje, hogy mindezt rögzítsék a találkozóról készült jegyzőkönyvben, utána azonnal távozzon a

megbeszélésről, majd haladéktalanul tájékoztassa a jogi osztályt.

- Az a legfontosabb, hogy a vállalat egyetlen képviselője se kössön semmilyen olyan – hivatalos vagy nem hivatalos – megállapodást vagy egyezséget, amely az árakat, árreéseket, értékesítési feltételeket, termelési volumeneket, kutatási és fejlesztési projekteket, vevőket vagy piacokat érinti. Ezenkívül semmilyen információ nem cserélhető az egyes vállalatok áraival vagy költségeivel, marketingjével, termelésével, illetve kutatási terveivel vagy bármely friss értékesítési vagy szállítási statisztikával kapcsolatban. Megengedhető bizonyos korábbi adatok átadása az ipartestületnek abból a célból, hogy általános ágazati statisztikát állíthassanak össze, feltéve hogy minden olyan adat, amelyet a konkurencia tudomására hoznak, összesített és névtelen. Mielőtt bármilyen adatot megosztana valamelyik ipartestülettel, a jogi osztállyal felül kell vizsgáltatnia és jóvá kell hagyatnia az adatok megosztását.
- Bármilyen ipartestületi tagságot előzetesen jóvá kell hagynia az érintett üzleti egységnek és a jogi osztálynak, az említett tagságnak pedig meg kell felelnie a jelen irányelveknek, valamint az üzleti egység által az ipartestületi tevékenységgel kapcsolatban kiadott minden irányelvnek.

Az ipartestületi tevékenységek révén felmerülő sok, a trösztellenes jogszabályokkal kapcsolatos probléma kötetlen vagy társasági környezetben jelentkezhet az ipartestületi megbeszélésekkel kapcsolatban. Az ebben a fejezetben rögzített, az ipartestületekre vonatkozó minden szabály ugyanúgy érvényes mind a hivatalos, mind a nem hivatalos tevékenységekre, illetve környezetekre nézve.

A versenytársakkal történő kapcsolatfelvétel a legkomolyabb és legérzékenyebb aggályt veti fel a trösztellenes jogszabályok vonatkozásában, és rendkívül körültekintően kell eljárni, valahányszor az említett kapcsolatfelvétel lehetősége fennáll. A versenytársakkal való megfelelő kommunikációval, illetve a valamilyen ipartestületben való részvétellel kapcsolatos jogi kérdéseket a jogi osztály felé kell továbbítani.

B. Üzleti kapcsolat a vevőkkel

A vevők tekintetében bizonyos tevékenységek, például az önköltség alatti árképzés, ársziskrimináció, valamely versenytárs termékeinek vagy szolgáltatásainak a becsmérése, valamely terméknek vagy szolgáltatásnak egy másikhoz kapcsolása, kizárólagos ügyletek kötése, azoknak a feltételeknek a korlátozása, amelyek alapján a vevők viszonteladást alkalmazhatnak, illetve egy vevővel a kapcsolat megszüntetése jogos szándék nélkül, mind trösztellenességgel kapcsolatos kérdéseket vethetnek fel. Az említett gyakorlatok közül sok különösen könnyen kerülhet a trösztellenesség szempontjából végzett vizsgálat hatókörébe abban az esetben, ha a UTC üzemeységének jelentős vagy domináns piaci pozíciója van. Ez a fejezet általánosságban írja le az említett gyakorlatokat, ugyanakkor olyan helyzeteket határoz meg, amikor fontos a jogi osztállyal konzultálni még azelőtt, hogy bármilyen intézkedést tennének.

Önköltség alatti árképzés. Bizonyos körülmények között a trösztellenes jogszabályok megkövetelik, hogy a vállalatok a termékeiket és szolgáltatásaikat a megfelelő költségmérték, például az átlagos változó költség feletti szintekre árazzák be. Ez a probléma ott jelentkezik, ahol az egy domináns cég révén az önköltség alatt történő árképzés a kisebb versenytársakat elűzhetné, majd a cég számára lehetővé tehetné, hogy árakat emeljen, valamint hogy visszakapja fedezetlen költségeit és az elmaradt nyereségét. Ezen a területen a trösztellenes szabályok bonyolultak, mert a trösztellenes jogszabályok az élénk verseny biztosítását szorgalmazzák, és a jogi osztállyal minden esetben fel kell venni a kapcsolatot, valahányszor bármelyik árunk ára az önköltség alattinak lenne tekinthető.

Összekötés és árukapcsolás. Az összekötésre vonatkozó intézkedésekre olyankor kerül sor, amikor egy eladó megköveteli egy vásárlótól – aki egy bizonyos terméket (vagy szolgáltatást) óhajt – hogy vásároljon egy másik terméket (vagy szolgáltatást) is, amelyet a vásárló nem szeretne, mindezt pedig az első termék megvásárlásának a feltételeként teszi. Ha az eladónak domináns a piaci pozíciója a vevő által óhajtott termék esetében, és visszautasítja a szóban forgó termék eladását annak hiányában, hogy a vevő beleegyezze a további termék(ek), illetve szolgáltatás(ok) megvásárlásába, az eladó olyan igény megfogalmazását kockáztatja meg ezzel, hogy az említett intézkedés jogellenes árukapcsolási intézkedést valósít meg. A jogi osztállyal kell konzultálni még azelőtt, hogy egy vevőnek ilyen egyezséget javasolnának.

Hasonlóképpen „árukapcsolásra” kerül sor, ha egy eladó engedményt kínál a többféle terméket (vagy szolgáltatást) vásároló vevőnek. Ha az eladónak domináns piaci pozíciója van az „összekapcsolt” termékek egyike esetében, és a vevőnek engedményt kínál, ha a termékeket „összekapcsoltan” vásárolja meg, az eladó olyan igény megfogalmazását kockáztatja meg ezzel, hogy az intézkedés jogellenes árukapcsolási intézkedést valósít meg. Másrészt az árukapcsolásra vonatkozó megállapodások gyakran versenybarátok és jogszerűek, mivel lehetővé teszik a vevőknek, hogy a termékeket alacsonyabb áron vásárolják meg, mint különben tehetnék. Ennek megfelelően, a jogi osztállyal kell konzultálni még azelőtt, hogy a vevőnek olyasmit javasolnának eladásra, ami esetleg árukapcsolási egyezségnek volna nevezhető.

Kizárólagos forgalmazási megállapodások. A kizárólagos forgalmazási megállapodások körébe tartoznak az olyan szerződések, amelyeknél egy vevő beleegyezik, hogy az egy konkrét termékre vagy szolgáltatásra vonatkozó összes (vagy közel összes) igényét egyetlen beszállító elégítse ki. Az említett egyezségek versenybarátok is lehetnek — például, ha a megállapodás korlátozott időtartamra szól, ugyanakkor a vevőnek haszna van abból, hogy az általa kifizetett árat stabilizálják, illetve a termék vagy szolgáltatás rendelkezésre állását biztosítják. Bizonyos esetekben azonban az említett megállapodások trösztellenes vonatkozású problémákat vethetnek fel – ha jelentős piaci részesedéssel bíró vállalattal jön létre a megállapodás (amelyre „domináns” céggként vagy „piaci hatalommal” bíró céggként utalnak) – oly mértékig, hogy ezzel akár ésszerűtlenül

csökkentik egy versenytárs lehetőségeit. A felsorolt okok miatt az említett megállapodásokat előre engedélyeztetni kell a jogi osztállyal.

A legnagyobb kedvezményt élvező nemzetekre vonatkozó rendelkezések. A „legnagyobb kedvezményt élvező nemzet”, más néven „MFN”-rendelkezések („Most favored nation”) rendszerint arra kötelezik a beszállítókat, hogy termékeket vagy szolgáltatásokat az eladó legalacsonyabb árán vagy a legkedvezőbb feltételek mellett adjon el egy vevőnek. Az említett rendelkezések trösztellenes vonatkozású aggályokat vethetnek fel, ha kárára vannak a versenynek (pl. egy beszállító azzal kapcsolatos ösztönzésének a csökkentése révén, hogy engedményt adjon, illetve azáltal, hogy megkönnyítik a koordinált árképzést). Annak a megállapítása, hogy egy konkrét szerződéses kötelezettségvállalás esetében MFN-ről beszélhetünk-e, amely esetleg kárára van a versenynek, tény-specifikus oknyomozást igényel. Ezért Önnek konzultálnia kell a jogi osztállyal azzal kapcsolatban, hogy valamely partnernek egy szerződéssel kapcsolatban tett ígéret MFN-kötelezettséget képez-e, amely esetleg kárára van a versenynek, és ami további jogi elemzést igényel.

A viszonteladást végző vevőkkel kialakított kapcsolatok. A termékeinkkel kapcsolatban ne állapodjon meg a forgalmazókkal viszonteladói árrakról (akár minimális, akár maximális árról van szó). A javasolt viszonteladói árak gyakran megengedettek, de Önnek a jogi osztállyal kell konzultálnia, mielőtt ilyen javaslatot tenne. A jogi osztály előzetes jóváhagyása nélkül ne szelektálja a vevőket olyan értesülés alapján, hogy azok kizárólag a vállalat által előírt piacokon és területeken, illetve személyeknek végezhetnek viszonteladást.

Termékeinknek mind a független, mind a vállalat tulajdonában lévő értékesítési csatornákon keresztül történő forgalmazása (kettős forgalmazási megállapodások) trösztellenes vonatkozású aggályokat vethetnek fel, mivel a vállalat egyszerre lehet beszállítója a vevőinknek és versenytársa az említett vevőknek. A jogszabályok nem írják elő, hogy a vállalati tulajdonban lévő és független forgalmazók egyenlő bánásmódban kell, hogy részesüljenek az árak, a termék vagy az értékesítési szolgáltatások felosztása tekintetében, de a független forgalmazók gyakran panaszkodnak, ha azt észlelik, hogy nem biztosítanak számukra egyenlő feltételeket. A kettős forgalmazásra vonatkozó megállapodások bonyolultak, és Önnek a jogi osztállyal kell konzultálnia, mielőtt ilyen megállapodást kötne. Ugyanakkor, mivel a vállalati tulajdonban lévő forgalmazók versenyeznek a független forgalmazókkal, közöttük nem jöhet létre semmilyen megállapodás az árrakról.

Kapcsolatok megszüntetése. A vevőkkel vagy forgalmazókkal kialakított kapcsolatunk megszüntetése jogszerű üzleti okokon kell, hogy alapuljon, amelyet Önnek maradéktalanul dokumentálnia kell, továbbá meg kell beszélnie a jogi osztállyal, még mielőtt sor kerülne a megszüntetésre.

A forgalmazás egyoldalú visszautasítása. A vállalatok általában szabadon és egyoldalúan dönthetnek arról, hogy nem tartanak fenn üzleti kapcsolatot egy vevővel, versenytárral vagy beszállítóval. A jelentős

piaci részesedéssel („piaci hatalom”) bíró vállalat részéről az üzleti kapcsolat kialakításával kapcsolatos egyoldalú visszautasítás azonban bizonyos helyzetekben trösztellenes vonatkozású aggályokat vehet fel. Ha például egy vállalatnak valamely konkrét termék vonatkozásában piaci hatalma van, és visszautasítja, hogy olyan forgalmazókkal legyen üzleti kapcsolatban, amelyek versenytársaik termékeit forgalmazzák, versenytársai felé megtagadható a hozzáférés azokhoz a forgalmazókhoz, amelyekkel versengeniük kell. Hasonlóképpen, ha egy vállalatnak piaci hatalma van, és visszautasítja az üzleti kapcsolat fenntartását egy versenytárral a vállalat saját rövid távú gazdasági érdekei miatt, bizonyos körülmények között ez sértheti a trösztellenes jogszabályokat. Ha Ön üzleti kapcsolat fenntartásának a visszautasítását fontolgatja, mielőtt intézkedne, konzultáljon a jogi osztállyal.

Árdiszkrimináció. Másik árképzési gyakorlat, amely trösztellenes vagy szabályozói vonatkozású aggályokat vehet fel, az egy termék ára, a promóciós engedmények vagy a szolgáltatások terén a különböző vásárlók között alkalmazott megkülönböztetés. Bizonyos körülmények között egy bíróság megnézheti a különböző vásárlóknak eladott termék „nettó” árát, miután levonta az ösztönzők, engedmények és egyéb szolgáltatások értékét. Másrészt, a jogszabályok védekezési lehetőségeket biztosítanak, ha a különböző árak meg kell, hogy feleljenek a versenynek, illetve, ha azok az üzletkötők különböző költségeit kell, hogy tükrözzék. És megint csak megemlítendő, hogy a diszkriminatív árképzésre vonatkozó jogszabályok bonyolultak, és Önnek kapcsolatba kell lépnie a jogi osztállyal, valahányszor áraink bármelyike diszkriminatívnak volna tekinthető.

Becsmérlés. Jóllehet termékeinket és szolgáltatásainkat összehasonlíthatjuk a versenytársainkéval, körültekintően kell eljárunk a vevőinkkel kialakított mindennapos marketing célú kapcsolatfelvételek során, nehogy tisztességtelen vagy hamis megjegyzéseket tegyünk, vagy ilyen összehasonlításokat végezzünk versenytársaink termékeivel vagy szolgáltatásaival kapcsolatban. Jogi szempontból általában megengedhető elmagyarázni a vevőknek egy versenytárs termékei és szolgáltatásai vonatkozásában a negatív szempontokat mindaddig, amíg az ismertetés nem félrevezető és a konkrét értékesítési helyzetre vonatkozik, viszont a jogi osztállyal előre konzultálni szükséges.

C. Ügyletelés a beszállítókkal

A vevőkkel kialakított üzleti kapcsolatainkra érvényes trösztellenes alapelvek közül sok a beszállítókra vonatkozó kapcsolatainkra is érvényes, különösen abban az esetben, ha a vállalatnak jelentős vagy domináns piaci pozíciója van. Ezek körébe tartoznak az összekapcsolási és árukapcsolási megállapodások, az árdiszkrimináció, az MFN-ek, a kapcsolatok befejezése és a kizárólagos forgalmazás. Önnek konzultálnia kell a jogi osztállyal, mielőtt a beszállítókkal ilyen kapcsolatot alakítana ki.

Kölcsönösség. Valamely beszállító termékeinek vagy szolgáltatásainak az azzal a feltétellel történő megvásárlásába való beleegyezés, hogy a beszállító egyúttal abba is beleegyezik, hogy tőlünk vásárol termékeket és

szolgáltatásokat, bizonyos körülmények között trösztellenes vonatkozású problémának tekinthető. Egy konkrét piacon piaci hatalommal bíró vállalatnak el kell kerülnie, hogy az említett vásárlóerőt arra használja, hogy beszállítóit az ő termékei és szolgáltatásai megvásárlására kényszeríti. A legtöbb esetben előfordulhat, hogy lehetőség nyílik jogszerű megállapodások kialakítására, amelyek célja egymás termékeinek a megvásárlása. Minden ilyen megállapodást előre engedélyeztetni kell a jogi osztállyal.

Diszkriminatív ár elfogadása. Bizonyos körülmények között a trösztellenes jogszabályok tiltják, hogy egy vevő tudatosan arra késztesen egy eladót, hogy az diszkriminatív árat ajánljon fel a vevő versenytársának (versenytársainak). A diszkriminatív árképzési problémák összetett volta következtében azokat mindig el kell küldeni ellenőrzés céljából a jogi osztálynak.

A beszállítók kettős szerepe. Önnek általánosságban tisztában kell lennie azzal, hogy egy vállalat az egyik ügylet során velünk mint beszállítóval (vagy vevővel) dolgozhat, viszont egy másik helyzetben már versenytársak lehetünk. Abban az esetben, ha bármely beszállító (vagy vevő) nekünk potenciális versenytársunk, illetve az lehetne, Önnek ügyelnie kell arra, nehogy olyan információkat továbbítson, amelyeknek valamely versenytárral való megosztása helytelen, illetve nehogy bármilyen megállapodásra jusson az ár vagy az értékesítési feltételek terén a konkurencia termékével kapcsolatban. Konzultáljon a jogi osztállyal, hogy olyan biztosítékokat dolgozhassanak ki, amelyek célja annak megakadályozása, hogy a versenytársakkal kapcsolatos információk olyan beszállítóhoz jussanak el, aki egyben versenytárs is.

IV. Vigyázzon a kétértelmű nyilatkozatokkal, amelyek félremagyarázhatóak.

A trösztellenes vonatkozású esetek gyakran foglalnak magukban a szándékkal és motívummal kapcsolatos szubjektív kérdéseket, az esküdszékék pedig megállapodásokra, illetve a piaci hatalom meglétére következtethetnek abból, ami a vállalati dokumentumokban szerepel. Az alábbiakban felsorolunk néhány példát a félreértelmezhető kifejezésekkel kapcsolatban:

A piaci pozícióval kapcsolatban:

„Vállalatunk terve a dominancia elérése a kisalkalmazás-piacon”.

Aggály: Egy szabályozó hatóság vagy egy felperes a piac monopolizálására irányuló jogellenes próbálkozásra utaló bizonyítékként félreértelmezhetné a „dominancia elérésére vonatkozó tervet”. Ezenkívül a „piac” vagy „piaci részesedés” kifejezésnek meghatározott jelentése van a trösztellenes jogszabályokban. A „piac” kifejezés használata az értékesítés, egy termék felkínálása, egy régió, illetve a versenyképes gazdasági környezet jellemzésekor azt eredményezheti, hogy a szabályozó hatóság vagy a pereskedők ezt a

leírást használják fel, mint a trósztelles vonatkozású elemzés számára szolgáló piacot, tekintet nélkül az azt megfogalmazó eredeti célra.

Versenyhársaival kapcsolatban:

„El kellene zárunk a táplevegőjüket”.

Aggály: Egy szabályozó hatóság vagy a felperes félremagyarázhatná az „elzární”, „blokkolni”, „megsemmisíteni” és egyéb hasonló kifejezéseket, mint a felfaló vagy kizáró rendszert beismerőt, csakúgy, mint az agresszív, jogszerű versenytől érdemben különbözöt.

Az árrögzítéssel kapcsolatban:

„Úgy tűnik, közmegegyezés tapasztalható az ágazaton belül, amely szerint az árak emelkedni fognak”.

Aggály: Egy szabályozó hatóság vagy egy felperes a piaci események és a piaci erők jogszerű értelmezését tévesen úgy jellemezhetné, mint annak beismerését, hogy a versenytársak megvitatták és meg is állapodtak az árak emelésében.

Az érintett verseny területeivel kapcsolatban:

„Hagyjuk meg őket a piacukon; ez a mi területünk”.

Aggály: Egy szabályozó hatóság vagy egy felperes a „piacuk” és „a mi területünk” kifejezést félreértelmezhetné, mint ami azt jelzi, hogy a versenytársak összejátszottak a piacok felosztásában.

Az Ön dokumentumaival kapcsolatban:

„Elovlás után megsemmisítendő”.

Aggály: Egy szabályozó hatóság vagy a felperes ezt a kifejezést vagy a hasonló kifejezéseket félremagyarázhatná, miszerint azok azt jelzik, hogy a dokumentum téves információkat tartalmazott, egyszersmind miszerint azok jogellenes magatartásra utalnak.

Összegzésül:

Legyen körültekintő, akár írásban tett, akár szóbeli kijelentésről van szó, hogy ne kerüljön sor olyan kitételre — még akkor sem, ha tréfának szánták —, amely félremagyarázható lehetne. Előfordulhat, hogy minden dokumentumot be kell mutatni egy kormányzati vizsgálat vagy egy pereskedés során, beleértve a levelek és feljegyzések már elavult vázlatait (beleértve az elektronikusan tárolt vázlatokat is), a kézzel írott feljegyzéseket, a telefonos üzeneteket, az e-maileket, a szöveges vagy azonnali üzeneteket, a személyes naplókat, előjegyzési naptárakat és naptárakat, valamint a közösségi média platformjain megszületett közleményeket. Ezenkívül előfordulhat, hogy a dokumentumokat el kell juttatni az állami szervhez, mégpedig egy javasolt felvásárlásnak vagy vegyes vállalatnak a trósztelles szempontból történő ellenőrzésével kapcsolatban. Rendkívül fontos, hogy szem előtt tartsa a trósztelles alapelveket, akár írásban, akár beszédben elhangzottakról van szó, valamint hogy ellenőrizze, hogy mindvégig pontosan ír, illetve beszél. Ezenkívül,

abban az esetben, ha harmadik felet kérünk meg egy dokumentumnak a mi nevünkben vagy a mi kedvünkért való elkészítésére, fontos, hogy ezek a harmadik féltől származó dokumentumok ezeknek a trösztellenes alapelveknek a szem előtt tartásával készüljenek el, mivel az említett dokumentumok is bekérhetők egy trösztellenes eljárás során.

V. A jogi osztály szerepe

Az Ön munkájával kapcsolatos feladatok ellátása során időről időre találkozni fog olyan magatartással vagy helyzetekkel, amelyek trösztellenes vonatkozású problémákat vetnek fel. Ha olyan helyzettel szembesül, amely esetleg trösztellenes vonatkozású problémákra is kiterjed — vagy ha bizonytalan abban, hogy egy adott helyzet trösztellenes vonatkozású problémákra is kiterjed-e —, a továbbiakban ne tanúsítsa ugyanazt a magatartást, illetve ne folytassa a szóban forgó beszélgetést, amíg nem konzultált a felettesével és kapcsolatba nem lépett a jogi osztállyal.

VI. Bejelentések

Minden munkavállalónak kötelessége haladéktalanul bejelenteni minden gyaníthatóan trösztellenes vonatkozású jogsértést. Az okok körében ez olyannyira lényeges, hogy amennyiben a vállalatnak egy problémát fel kellene ismernie, több országban is (beleértve az Egyesült Államokat) vannak olyan enyhítő programok, amelyek révén a vállalatok elkerülhetik a büntetőjogi felelősséget, ha ők maguk elsőknek jelentik be részvételüket egy büntetőjogi trösztellenes jogsértésben.

Bejelentés a következők bármelyike felé tehető:

- az Ön felettese, hacsak nem gyanítja, hogy főnöke is részt vett vagy jóváhagyta a jogsértést;
- a jogi osztály;
- az Ön etikai és megfelelési munkatársa vagy a globális etikai és megfelelési képviselő; illetve
- a UTC ombudsmanja/DIALOG-programja.

